

עח:

<div></div>	<div>עין משפט</div>
לד א ב מיי פ"ד מהל' דוחף הלכה ג:	<div></div>
לה ג מיי שם הלכה ב:	<div></div>
 	
מוסף רש"י	

על משענתו.

כדמתרגמין על צוריו, ששז לכחו ולחיתו הראשון (כתובות 17:). מלמד שחובשין אותו. לא נאמר מקבל זה אלא ללמד דהיכא דהכחו ולא מת ונפל למשכב יחבשו את המכה ההוא בצית האסורין עד שגראה אס יקום והתהלך בחוץ או ונקה המכה, מכלל דעד השתא לא יא מיידי ב"ד אלא נחבש (שם). שהמקושש במיתה. ואף על גב דכתיב כי לא פורש מה יעשה לו, היינו שלא היה יודע אס בסקילה תמורה אס בחנק הקל, כדמפרש ואיל (ורשב"ם ב"ב קיט.). שהרי יצא מבי"ד זכאי. כלומר הואיל וקודם עמדו בדין מלאו לו זכות, אין לו למייכו (עיריל טז:).

הגשרפין פרק תשיעי סנהדרין

מגדף הוראת שעה היתה. איכא למאן דלמר לקמן (דף פ:) מקושש נמי הוראת שעה היתה:

לא היה יודע באיזו מיתה. ואע"ג דמיתה סמס חנק היא ממוך הסבירא היה מדמה לעודד עצדות כוכבים דבסקילה *דמחלל

שזת בפרהסיא ככופר בעיקר דכופר צמעשה בראשית:

בשלמא צרבי נחמיה היינו דבתיב תרי אומדני בו'. ולאו לפוטרו ממיטה אינטריך דקאמרין לעיל וכי ס"ד שזה מהלך וזה נהרג אלא אמת קרא לשמעיעין דמשלס ריפיו ושצת ואע"ג דדיני ממונות מחזירין צין לזכות צין לחובה (לעיל דף ג:). דסלקא דעתך כיון דאמדורו למיתה פטור דהא משמיא הוא דרחימו עליה ומיהו קשה הא דקאמרין לעיל ורבנן האי ונקה המכה מאי דרשי ציה הא צין רבנן ור' נחמיה אית להו תרי אומדני וכי היכי דמוקי ליה ר' נחמיה לתרי אומדני ידיה מוקמי ליה נמי רבנן לתרי אומדני דיחור לאמדורו לחיים ומת דמשמע הכא דלרבנן צעי קרא ויש לומר דקשיא ליה משום דונקה המכה אלס יקוס תמיב דלאירי צאמדורו למיתה וחיה:

וחד אמדורו לחיים ומת. פירש בקונטרס דצטניהס משלס ממון וקלת קשה אמדורו לחיים ומת ליהוי כחייי מיתות שוגגין דפטורין דהא דפטור ממיטה לא מן הדין אלא משום דינא מצית דין זכאי: א"נ

^אתנו רבנן המכה את חבריו ואמדורו למיתה וחיה פוטרין אותו אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת הלך אחר אומד האמצעי דברי רבי נחמיה וחכמים אומרים אין אומד אחר אומד תניא איך ^אאמדורו למיתה אומדין אותו לחיים לחיים אין אומדין אותו למיתה אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת משלם נזק וצער ליורשים מאימתי משלם משעיה שהכהו וסתמא כרבי נחמיה: **מתני'** נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לעובר בוכבים והרג את ישראל לנפלים והרג את בן קיימא פטור ^בנתכוין להכותו על מתניו ולא היה בה כדי להמיתו על מתניו והלכה לה על לבו והיה בה כדי להמיתו על לבו ומת פטור נתכוין להכותו על לבו והיה

והתהלך בחוץ [שם]: **חד אמדורו למיסה וחיה**. דלא תימא הואיל וילא מצ"ד חייב נקטליה דהא דהדר חיי חס רחמנא עליה להכי אמת ולא ימות כלומר והכה איש וגו' ולא ימות כמה שאמדורו אלא נפל למשכב שצמו יתן ממון ולא מיתה או אס יקוס והתהלך בחוץ לאחר שאמדורו למיתה ונקה המכה אפילו חזר והכניד ומת: אלא לרבנן. דלמרי לחצישה אמת תרי אומדני למה לי לכתוב ולא ימות ונפל למשכב ונקה המכה שצמו יתן ושמעינן מינה אמדורו למיתה וחיה ממון יתן ולא מיתה ומונקה המכה יתירא שמעינן דכשיצורר לנו שלא ימות הוא ונקה המכה מכלל דעד השתא חבוס הוא: **חד אמדורו למיסה וחיה וחד אמדורו לחיים ומת**. ואיפכא דרש להו ולא ימות דרשי ליה לאמדורו לחיים ומת והכי משמע ולא ימות אס אמדורו תחלה שלא ימות אפי' מת לאחר מכאן שצמו יתן ורפא ירפא יתן האומד שאמדורו לכמה חליו עולה ושצמו ורפואתו שכן היו אומדין אותו כשהיה נאמד לחיים ואס אמדורו למיתה ואח"כ יקוס והתהלך בחוץ שלא מת שצמו יתן אבל אמדורו מתחילה למיתה וילא מצ"ד חייב וסוף דבר מת אע"פ שהקל בצאנצע לא פטריה רחמנא: **שהרי ילא מצ"ד זכאי**. והא נפקא לן מנדיק אל תהרוג [שמות כג] בפרק אחד דיני ממונות (לעיל דף ג:). מנין ליוזא מצ"ד זכאי ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה שאין מחזירין אותו שנאמר ונדיק אל תהרוג: **פוטרין אותו**. ממיטה ונותן חמשה דברים: **אומד שני לממון**. כמה ראוי לשכר מחולי זה ולכמה יעלה שצמו ורפואתו: **אומד האמצעי**. היינו אומד שני: **אין אומד אחר אומד**. לחשב כיוזא מצ"ד זכאי ולהפטר אס לאחר מכאן הכניד ומת אלא בתר מעשה דהשתא אזלינן דהואיל והכניד ומת חייב המכה מיתה: **אמדורו למיסה אומדין אותו לחיים**. אס ראינו שהקל ולא אמרינן הואיל וילא מצ"ד חייב הרי זה יהרג: **לחיים אין אומדין אותו למיסה**. לומר טעינו צאומד ראשון ולחייבו לזה שהרי ילא מצ"ד זכאי ואמרינן מתמת חולי אחר שבא עליו הכנידה המכה: **נוסן נזק ועער ליורשין**. והוא הדין לרפוי ושצת ובצת דהא בתר אומד האמצעי אזלינן ולכוניהו אמדורו אלא לאו אורחיה דתנא למשכב כרוכלא: **מאימתי משלס**. [כלומר] מאיזו שעה אומדין אותו כשהקל: **משעיה שהכהו**. אומדין כמה היה יפה קודם הכאה וכמה היה יפה אחר הכאה ולא אמרינן הואיל ועד השתא לא אמדינן [ליה] אלא למיתה והשתא הוא דאמדינן ליה לממון נאמדיה כדקאי השתא והרי הוקל ומפסקדין ליה לניזק: **וסתמא כרבי נחמיה**. והן סתמא כרבי נחמיה מוכחא דפטור ליה ממיטה אף על פי שהכניד ומת: **במתני' נתכוין להרוג את הבהמה**. היה עומד אדם אלא בזהמה ונתכוין להרוג בזהמה והרג אדם פטור משום דכי אתרו ציה התראת ספק הוא אף על פי שקבל עליו התראה שאומר להם יודע אני שהוא צן ברית ועל מנת כן אני עושה שאס אהרגנו אני אתחייב מיתה פטור דשמא לא יהרגנו: אנפלים לא מיחייב דכמו דקטיל דמי:

הגשרפין פרק תשיעי סנהדרין

גב' על משענתו. מתרגמינן על צורייה שנתרפא לגמרי ונשענ על כחו: **וכי פעלה על דעתך**. למה לי למימר ונקה המכה(י) ממיטה: **אלא זה שאמדורו**. מתחילה למיתה וצא הכתוב ללמדך שאס יקוס מן המשכב והתהלך בחוץ ואמדורו למשענת חיים ונקה המכה ואפי' מת לאחר מכן שחזר והכניד: **ורבנן האי ונקה המכה מלמד שחובשין אותו**. אס אמדורו למיתה חובשין את המכה שלא יצרח עד שגראה אס ימות אס לאו להכי אתי ונקה המכה דמשמע לכשיקוס ונקה מכלל דעד השתא חבוס הוא: **יליף ממקושש**. דכתיב (במדבר טו) ויניחו אותו צמשמר: **מקושש צר קטלא הוא**. פשיטא ליה למשה דצר קטלא הוא כדאייתי לקמן בצרייתא יודע היה משה רבינו שהמקושש צמיטה שהרי כבר נאמר בתורה ממלליה מות יומת אבל לא היה יודע בלאיו מיתה יומת. רבנן סבירא להו כמאן דלמרי' לא צעין שיודיעוהו בזהתראתו בציח מיתה נהרג: **דלא היה יודע אי צר קטלא הוא אי לא**. כדמפרש לקמן אבל מגדף לא נאמר צו אלא לפרש וכו': **הוראת שעה היסה**. אי לא כתב חצישה דהכל מחצישה דהתם לא הוה גמרינן דהוראת שעה היתה שהרי לא נצטוו מתחילה על אותה חצישה ומעצמם עשו דכיון דלא נאמר צו מיתה מתחילה מה ספק היה להם להטיל עליו ספק מיתה ולחובשו: **דסניא**. סייעתא להא דאמר לעיל מקושש לא נסתפקו עליו אלא בציח מיתה יומת אבל מגדף לא היו יודעין שהיה חייב מיתה: **מה יעשה לו**. משמע צר עשייה הוא אבל לא היו יודעין מהו: **לפרוש להם**. ולא כתוב מה יעשה משמע כל דינו היו צריכין לפרש להם: **בשלמא לר' נחמיה**. דאמר ונקה המכה לאמדורו למיתה והקל וחזר והכניד אמת היינו דכתיבי תרי קראי יתירא לאומדנא דאס צא ללמדנו שהחובל בחצירו חייב צריפיו ושצת כדמסיק שצמו יתן וגו' [שמות כא] נכתוב והכה את רעוה בצנן או בצאנרוף ונפל למשכב שצמו יתן ורפא ירפא ולא ימות יתירא הוא למדרש וכן אס יקוס והיה

והיה ^אתנו רבנן המכה את חבריו ואמדורו למיתה וחיה פוטרין אותו אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת הלך אחר אומד האמצעי דברי רבי נחמיה וחכמים אומרים אין אומד אחר אומד תניא איך ^אאמדורו למיתה אומדין אותו לחיים לחיים אין אומדין אותו למיתה אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת משלם נזק וצער ליורשים מאימתי משלם משעיה שהכהו וסתמא כרבי נחמיה: **מתני'** נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לעובר בוכבים והרג את ישראל לנפלים והרג את בן קיימא פטור ^בנתכוין להכותו על מתניו ולא היה בה כדי להמיתו על מתניו והלכה לה על לבו והיה בה כדי להמיתו על לבו ומת פטור נתכוין להכותו על לבו והיה ^אתנו רבנן המכה את חבריו ואמדורו למיתה וחיה פוטרין אותו אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת הלך אחר אומד האמצעי דברי רבי נחמיה וחכמים אומרים אין אומד אחר אומד תניא איך ^אאמדורו למיתה אומדין אותו לחיים לחיים אין אומדין אותו למיתה אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת משלם נזק וצער ליורשים מאימתי משלם משעיה שהכהו וסתמא כרבי נחמיה: **מתני'** נתכוין להרוג את הבהמה והרג את בן קיימא פטור ^בנתכוין להכותו על מתניו ולא היה בה כדי להמיתו על מתניו והלכה לה על לבו והיה בה כדי להמיתו על לבו ומת פטור נתכוין להכותו על לבו והיה ^אתנו רבנן המכה את חבריו ואמדורו למיתה וחיה פוטרין אותו אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת הלך אחר אומד האמצעי דברי רבי נחמיה וחכמים אומרים אין אומד אחר אומד תניא איך ^אאמדורו למיתה אומדין אותו לחיים לחיים אין אומדין אותו למיתה אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת משלם נזק וצער ליורשים מאימתי משלם משעיה שהכהו וסתמא כרבי נחמיה: **מתני'** נתכוין להרוג את הבהמה והרג את בן קיימא פטור ^בנתכוין להכותו על מתניו ולא היה בה כדי להמיתו על מתניו והלכה לה על לבו והיה בה כדי להמיתו על לבו ומת פטור נתכוין להכותו על לבו והיה ^אתנו רבנן המכה את חבריו ואמדורו למיתה וחיה פוטרין אותו אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת הלך אחר אומד האמצעי דברי רבי נחמיה וחכמים אומרים אין אומד אחר אומד תניא איך ^אאמדורו למיתה אומדין אותו לחיים לחיים אין אומדין אותו למיתה אמדורו למיתה והקל ממה שהיה אומדין אותו אומד שני לממון ואם לאחר כן הכביד ומת משלם נזק וצער ליורשים מאימתי משלם משעיה שהכהו וסתמא כרבי נחמיה: **מתני'** נתכוין להרוג את הבהמה והרג את בן קיימא פטור ^בנתכוין להכותו על מתניו ולא היה בה כדי להמיתו על מתניו והלכה לה על לבו והיה בה כדי להמיתו על לבו ומת פטור נתכוין להכותו על לבו והיה

והיה

מסורת הש"ס

- ↑ צ"ב קיט., א [נעיל עו:]; א טיר סה: ע"ש, (ד) [מוספת' דצ"ק פ"ט ע"ש], ט [שמות כא], (י) [לקמן פ:].

תורה אור השלם

- ↑ ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת בו כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה; שמות לא יד
- ↑ וַיִּחַדּוּ אוֹתוֹ בַּמִּשְׁמֹר כִּי לֹא פָרַשׁ מִזֶּה יַעֲשֶׂה לוֹ: במדבר טו לד
- ↑ וַיִּצְחָדּוּ בַּמִּשְׁמֹר לְפָרֹשׁ לָקֹחַם עַל פִּי יְיָ: ויקרא כד יב

גליון הש"ס

- ↑ תוס' ד"ה לא ובי' דמחללי שבת בפרהסיא. ק"ל דלפי זה לא היה ספיקו של משה רבינו ע"ה רק במחלל בפרהסיא דהוי ככופר בעיקר א"כ עדיון מנ"ל לדינא דמחלל שצת בצינעא בסקילה דילמא הא דמקושש בסקילה היינו דהקבי"ה הסכים עם משה רבינו ע"ה בסקירא זו דווקא בפרהסיא אבל בצינעא מנ"ל: